

DISTRIBUCE A PRODEJ ALKOHOLU

rozhovor s por. Bc. Martinou Kolinskou
tiskovou mluvčí Celního úřadu pro Královéhradecký kraj

V současné době jsou velice aktuální změny předpisů v oblasti výroby a prodeje lihu a lihovin. Vyjasněte na úvod, kdo je distributorem lihu a lihovin?

Distributorem lihu je každý, kdo prodává líc a lihoviny značené kontrolní páskou jiné osobě než konečnému spotřebiteli. Výjimku tvoří osoby, které značí líc kontrolní páskou. U nich se první prodej nepovažuje za distribuci.

Všechny osoby lze (v kontextu zákona o povinném značení lihu) zjednodušeně rozdělit do tří kategorií:

1. Osoby, které značí líc kontrolní páskou
2. Distributoři lihu
3. Osoby, které prodávají líc konečnému spotřebiteli

Distribuce lihu je upravena v ustanovení § 41 zákona č. 307/2013 Sb., o povinném značení lihu a je to činnost spočívající v prodeji nebo jiném převodu lihu uvedeného do volného daňového oběhu (tedy po úhradě příslušných daní) podnikatelem v souvislosti s jeho podnikatelskou činností na území České republiky.

Naopak distribucí lihu není prodej nebo jiný převod lihu osobou povinnou značit líc (jedná se o výrobce lihu, dovozce lihu a provozovatele daňového skladu podle zákona o spotřebních daních, který nabyt líc v režimu podmíněného osvobození od spotřební daně) bezprostředně následující po uvedení tohoto lihu do volného daňového oběhu. Distribucí lihu také není konečný prodej lihu tedy prodej lihu konečnému spotřebiteli, v praxi se bude jednat o prodej nebo jiný převod lihu fyzické osobě pro její osobní potřebu nebo právnické osobě anebo podnikající fyzické osobě pro její vlastní vnitřní potřebu.

Za distribuci nelze považovat ani obchod v rámci družstev, která mají své velkoobchody a maloobchody v případě, že se jedná o jednu společnost a ta „přefakturovává“ výrobky v rámci společnosti. Pokud by výrobek prodala jiné společnosti, pak by se již jednalo o distribuci lihu.

Co musí distributor udělat v souvislosti se změnou zákona?

Distributor je povinen, pokud hodlá v činnosti distributora pokračovat i po 1.1.2014, podat přihlášku k registraci u celního úřadu a splnit podmínky registrace, mezi které patří i poskytnutí kauce ve výši pěti milionu korun (všechny podmínky registrace jsou uvedeny v § 46 zákona o povinném značení lihu). Podmínkou je i komunikace vedená elektronicky, k čemuž žadatel musí disponovat schváleným elektronickým podpisem, který mu vydá celní úřad.

Každý distributor lihu je nově povinen se před zahájením své činnosti registrovat (tato povinnost se nevztahuje na provozovatele obchodů, restaurací či jiných zařízení, kteří prodávají líc konečnému spotřebiteli).

Znamená to tedy, že podnikatel, který alkohol prodává v maloobchodě, už nemůže nakupovat toto zboží u prodejce, který není distributorem lihu a lihovin?

Ano. Osoba, která prodává líc konečnému spotřebiteli (maloobchod) může tento líc nakoupit pouze od osoby, která je oprávněna značit líc kontrolní páskou nebo od registrovaného distributora. V opačném případě se vystavuje nebezpečí sankce ve výši až pěti milionu korun.

Osoby povinné značit líh a distributoři lihu jsou povinni prodávat nebo jinak převádět líh ve spotřebitelském balení pouze registrované osobě povinné značit líh, nebo registrovanému distributorovi lihu, nebo konečnému prodejci lihu.

Osoby povinné značit líh, distributoři lihu a koneční prodejci lihu jsou povinni nakupovat nebo nechat sobě jinak převést líh ve spotřebitelském balení pouze registrovanou osobou povinnou značit líhu nebo registrovaným distributorem lihu.

V praxi to bude znamenat, že každý kdo bude obchodovat s lihem a lihovinami, bude muset být držitelem živnostenského oprávnění, takže bude možné kdykoliv osobu – podnikatele vyhledat. Z výše uváděné oznamovací povinnosti bude kontrolnímu orgánu zřejmé kdo, co a kolik od koho nakoupil. Bude-li správnímu orgánu z jeho úřední činnosti známo, že restaurace prosperuje a přitom nebyly hlášeny prodeje a neproběhl žádný nákup, bude se jednat o indicii k provedení důkladné kontroly.

Jaké nové povinnosti mají pěstitelské pálenice?

Došlo pouze ke zpřesnění, že líh pocházející z pěstitelského pálení se nesmí skladovat v místech, kde se prodávají lihoviny pro přímou osobní spotřebu.

Můžete vyjasnit i změny pravidel pro rozlévání lihovin v restauracích a podobných provozovnách?

Prodej v restauračních zařízeních je omezen zákazem skladování více než jednoho otevřeného spotřebitelského balení lihu jednoho druhu (jednoho názvu a výrobce) o objemu do 1 litru na jednotlivém výdejním nebo prodejním místě, s výjimkou až 3 kusů spotřebitelských balení jednoho druhu o objemu do 1 litru na jednotlivém výdejním nebo prodejním místě, opatřených tzv. jednocestným uzávěrem, a zákazem skladování destilátů z pěstitelského pálení v prostorách, kde se prodávají lihoviny. Vždy se musí jednat o líh ve skleněných obalech (lahvích), jejichž objem nesmí být větší než 1 litr.

Pro úplnost informací se ještě vraťme k zákonu o spotřebních daních a s ním související povinnosti prodejců lihovin na sportovních a kulturních akcích. Co musí podnikatel, který prodává rozlévaný alkohol například na letní zábavě či koncertu pořádaném tzv. na „zelené louce“, udělat?

Oznamování prodeje lihovin je upraveno ustanovením § 133 zákona o spotřebních daních. Osoba, která může podle odst. 4 téhož ustanovení lihoviny prodávat, je povinna nejpozději tři pracovní dny před konáním podniku (zábava, koncert, ples apod.) o této činnosti písemně informovat správce daně (místně příslušný celní úřad), v jehož působnosti bude prodej uskutečňovat. Písemná informace musí obsahovat údaje o osobě, která lihoviny prodává, o časovém vymezení prodeje lihovin a údaje o druhu a množství lihovin.

Pro upřesnění ještě doplňuji o informaci, že 1. ledna 2013 došlo k organizační změně celní správy a ta přešla z modelu třístupňového řízení na systém dvoustupňový. Celní správa České republiky spadá pod Ministerstvo financí a tvoří ji Generální ředitelství cel s pozicí správního úřadu s celostátní působností, dále 14 krajských úřadů, včetně jejich územních pracovišť, a Celní úřad Praha Ruzyně, zabezpečující oblast celnictví na mezinárodním českém letišti, které odbavuje lety do a ze zemí mimo EU. Celní úřad pro Královéhradecký kraj má tři územní pracoviště v Trutnově s oddělením daňovým, v Jičíně a v Náchodě s oddělením celním a daňovým.

Veškeré výše uvedené informace jsou zveřejněny na stránkách Celní správy České republiky www.celnisprava.cz, informace k novele zákona o povinném značení lihu najdete tamtéž v záložce daně.

Zpozornět by měli všichni provozovatelé hotelů, restaurací, bufetů, rychlých občerstvení, ale i všichni prodejci alkoholu v uzavřených lahvích a to jak v prodejnách potravin, tak smíšeného zboží, v trafikách, večerkách, stejně jako majitelé lékáren.

Zcela zásadním způsobem se totiž změnily předpisy týkající se právě prodeje alkoholu, přesněji řečeno kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin a to v souvislosti s účinností zákona č. 309/2013 Sb. Tento předpis novelizoval živnostenský zákon a zavedl na prodej alkoholu a lihu koncesi. Úprava se přitom týká všech podnikatelů, kteří se zabývají distribucí kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin jak prostřednictvím velkoobchodů, tak i konečným spotřebitelům (maloobchod).

Vzhledem k tomu, že prodejci kvasného a konzumního lihu je v porovnání s prodejci lihovin naprosté minimum, uveďme si definici lihoviny. Za tu se považuje alkoholický nápoj určený k lidské spotřebě o minimálním obsahu etanolu 15%, tzn. že do této kategorie tedy nepatří pivo, víno, aperitivy, medovina, burčák (v zákoně č. 309/2013 Sb. lze samozřejmě nalézt i definice kvasného a konzumního lihu, která bude zajímat především lékárny).

Co to pro všechny hoteliéry, restaurátéry a prodejce lihovin (alkoholu s obsahem 15% etanolu a vyšším) a lihu znamená?

Dojít na obecní živnostenský úřad – v našem okrese v Dobrušce, Kostelci nad Orlicí nebo Rychnově nad Kněžnou – a požádat o koncesi, na základě které budou moci zboží tohoto charakteru prodávat.

Povinnost musí bezpodmínečně splnit do 17. dubna 2014, nejlépe však, když tak učiní okamžitě nebo v co nejkratším termínu. Pracovníci živnostenských úřadů totiž očekávají stovky podnikatelů, kteří mají právo o novou koncesi na prodej lihovin požádat. Zároveň je třeba zdůraznit, že žádost by měli podat i ti, kteří mají v současné době podnikání přerušeno.

Jaká je situace například na Obecním živnostenském úřadu v Dobrušce?

V současné době tam evidují 235 aktivních podnikatelů (fyzických a právnických osob), kteří mají živnostenské oprávnění na hostinskou činnost a dalších 145 podnikatelů, kteří svoje podnikání na určitou dobu přerušili.

Zmapovat ve vydaných živnostenských oprávněních na tzv. „obchodní činnost“ prodejce, kteří mají v nabídce alkohol, není technicky možné – alkohol v lahvi je dnes BOHUŽEL možné koupit téměř v každé prodejně, takže tato povinnost se dotýká dalších několika stovek podnikatelů. Jisté je, že do této kategorie spadají lékárny, kde lze koupit pro změnu konzumní líh.

Jak řízení probíhá?

S každým žadatelem, který má platné živnostenské oprávnění na hostinskou nebo obchodní činnost (popř. volnou živnost Výroba, obchod a služby neuvedené v přílohách 1 až 3 živnostenského zákona), je sepsána žádost o koncesi s názvem „Prodej kvasného lihu, konzumního lihu a lihovin“. Na většině úřadů se tak už děje elektronicky, tzn., že podnikatelé nemusí ručně vyplňovat složité formuláře. Následně vydá živnostenský úřad rozhodnutí o udělení koncese a poté také výpis z živnostenského rejstříku. Žádost, která bude podána do 17. dubna 2014, je osvobozena od poplatku a pro její vyřízení nejsou vyžadovány žádné další doklady.

Jiný případ jsou žádosti o koncesi podané těmi, kteří dosud v hostinské ani obchodní činnosti nepodnikali. Ty podléhají správnímu poplatku buď 1000,- Kč nebo 500,- Kč podle toho, zda se jedná o úplně nového podnikatele nebo pouze o rozšíření počtu živností. Poplatek zaplatí i podnikatel, který již má oprávnění provozovat hostinskou nebo obchodní činnost, ale nedodrží termín 17. dubna 2014.

V souvislosti častým s prodejem lihovin (i rozlévaných) na veřejnosti přístupných sportovních a kulturních podnicích, včetně tanečních zábav a diskoték je třeba znovu připomenout, že podle zákona č. 353/2003 Sb., o spotřebních daních, je osoba, která lihoviny prodává, povinna nejpozději 3 pracovní dny před konáním podniku o této činnosti písemně informovat správce daně, v jehož územní působnosti bude prodej uskutečňovat. V tomto případě musí být oznámení adresováno Celnímu úřadu, který je správcem pro výběr spotřební daně.